

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

15.03.2013 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал daily](#)

✓ Под натиска на синдикатите

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2013/03/14/2022862_pod_natiska_na_sindikatite/

Едва ден. С толкова разполагаше служебният финансов министър Калин Христов, за да му бъдат поискани 400 млн. лева за социални трансфери към българите с най-ниски доходи. Автор на исканията е Конфедерацията на независимите синдикати в България (КНСБ).

Искане в две части

Документът се състои от две части. Повечето идеи в първата не са свързани с допълнителни държавни разходи, а изискват само по-ефективна работа на институциите. Голяма част от тях вече са получили положителната оценка на бизнеса, но по различни причини не са приложени в действащото законодателство и регулации.

Втората половина съдържа идеи за подпомагане на пенсионери, безработни и социално слаби, като някои от мерките имат еднократен характер, а другите ще са с постоянно действие. Най-притеснителното искане обаче е допълнителните социални разходи да се направят с икономии от планираните за тази година публични инвестиции. Капиталовите разходи са най-полезни за икономиката, защото създават предпоставки за растеж в дългосрочен план. На първата си пресконференция финансовият министър Калин Христов коментира, че именно те са сред акцентите на бюджет 2013, с който служебното правителство трябва да работи.

"Най-голямото предизвикателство е заявката за реструктуриране на пазара на труда и създаване на работни места. Дори и да искат да правят много хубави неща, ще срещнат отпор в лицето на синдикатите", коментира по този повод макроикономистът от Център за либерални стратегии Георги Ганев. Според Димитър Чобанов оръязването на капиталови разходи не е най-добрият начин за спестяване. На фона на доста раздут бюджет за 2013 г. може би е добра идея да се помисли за преразпределяне на разходи от текущ характер.

"Синдикатите естествено не биха предложили съкращение на хора или понижаване на заплатите. В момента държавната администрация не е толкова натоварена и може да се помисли за нейната оптимизация", каза той за Капитал Daily. Финансовият министър е притиснат и от обещанието на служебния премиер Марин Райков да компенсира най-слабите социални групи с допълнителни трансфери, но само при положение, че в бюджета има резерви за тях. Това обещание е повече политическо, защото едновременно показва съпричастност към протестите и оставя вратички да не бъде изпълнено. Решение дали то да се изпълни ще тежи на плещите на финансовия министър. Всъщност той вече потвърди тази позиция - каквито и извънредни социални разходи да направи новото правителство, те ще са в изпълнение на приетия от Народното събрание бюджет, а други извънредни плащания са възможни само при наличието на ресурси.

Каква е реалността

Практиката е показала, че всяка година в бюджета се намират икономии, които да позволят увеличаване на някои разходи, без да се налага оръязването на други. Така например вноската на България в бюджета на Европейския съюз винаги е била по-малка от предварително планираната. Допълнително управляващите спестяват и от разходите за лихви по държавните задължения, като общите икономии от 2009 г. насам винаги надхвърлят 100 млн. лв. Тези спестявания могат да се използват без гласуване на парламент, какъвто няма да действа поне до края на май. Има обаче друга причина, която не позволява подобни разходи да се правят в първата половина на годината.

При сегашната данъчна система и при състоянието на икономиката, първото тримесечие традиционно се съпътства от големи разходи и натрупването на значителен бюджетен дефицит. По данни за първите два месеца той е над 500 млн. лв, или половината от планирания за цялата година. Така дори и в бюджета да има потенциални икономии, те ще се проявят едва във втората половина на годината, а преди това непланираните плащания ще трябва да се правят с цената на месечни бюджетни дефицити и теглене на средства от фискалния резерв, който и без това е на едни от най-ниските си равнища в последните десет години.

"Развързвайки кесията" за тези извънредни социални разходи обаче служебното правителство може да поеме и няколко риска, които ще завещае на следващия кабинет. При продължителна политическа криза и влошена бизнес среда приходите в бюджета също може да не се изпълнят и така очакваните икономии от разходите ще са нужни като буфер за евентуалното неизпълнение на приходите.

Надолу по спиралата

Поддавайки се на подобен натиск служебното правителство може да принуди следващото управление да актуализира бюджетния закон и лимита за теглене на държавен дълг. Затова най-отговорното поведение е подобни разходи да станат предмет на дебати в предизборната кампания и всяка от партиите, кандидатстващи за властта да заявят какви са обещанията им и как ще финансират тяхното изпълнение.

Този дебат ще е подходящ момент да се обясни защо ГЕРБ раздаде почти 25 милиона лева на заседанието си в оставка от 6 март. Тези плащания в голямата си част бяха насочени за общини на ГЕРБ и за проекти като "Българския Лувър", от

които ползата така и не става ясна, но за тях ресурси се осигуряват, а на уязвимите социални групи се поднася обяснението, че държавата се нуждае от дисциплина.

Това обаче ще е работа на политическите партии, а не на служебното правителство, чиято работа ще е да осигури прехода към следващо управление без сътресения, а не толкова да води политика. Противното може да нанесе дългосрочни негативи, не само за публичните финанси, но и за частния сектор. Пример за такъв риск е искането за увеличаване на минималната работна заплата до 340 лв. само три месеца след като бе вдигната на 310 лв. Подобно необвързано с производителността на труда увеличение ще направи минималната заплата 53% от средния осигурителен доход и 50% от средната работна заплата за страната и ще е поредна капитулация пред исканията за административно повишаване на заплатите, без да се отчетат възможностите на частния сектор.

Традиционно увеличаването на минималната заплата пък се съпътства от повишаването на някои вързани за нея разходи като стипендиите за майки студентки, студентски кредити. Съсловието на общопрактикуващите лекари отново ще напомни за нуждата от увеличаване на таксите, плащани от пациентите, а майките ще поискат нова корекция на подпомагането, което получават за отглеждане на децата си през втората година след раждането.

Какво искат синдикатите и колко ще струва според тях

Увеличение на минималната работна заплата от 310 на 340 лв. - според синдикатите мярката е неутрална
Еднократна добавка за отопление – 10 млн. лв.

Еднократна добавка на пенсионери, получаващи пенсия до 200 лв. - 45 млн. лв.

Добавка в размер на 18 лв. месечно за безработните с обезщетение до 200 лв. - 10 млн. лв.

Целева добавка от 50 лв. за гледане на дете за майките от 1 април – 20 млн. лв.

Доплащане за пенсионерите с пенсии под 200 лв. (по 20 лв.) - 150 млн. лв.

Преструктуриране и допълване на средствата за програми по Националния план за действие по заетостта за създаване на 25 хил. нови работни места - поне 100 млн. лв.

[Вестник Труд](#)

✓ Дават добавка за най-бедните

<http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1842160>

Служебният кабинет обмисля да подпомогне най-бедните българи с еднократна финансова помощ. Това стана ясно от изказване на социалния министър Деяна Костадинова пред БНТ.

“Имаме разчети за различни мерки. Не ги обявяваме предварително, за да не създаваме излишни очаквания сред гражданите. Мерките, които ще предприемем, по никакъв начин няма да застрашат финансовата и фискалната стабилност”, каза Костадинова. Тя подчерта, че размерът на добавките ще зависи от “ограничените възможности” на вече приетия бюджет. Какво точно ще направи кабинетът ще стане ясно след седмица.

Дотогава трябва да се прецени откъде могат да се намерят пари за помощи.

“По отношение на политиката по доходите това е дългосрочна стратегия, която би трябвало да бъде проведена от правителство, избрано в рамките на избори”, каза Костадинова. Тя беше категорична, че от 1 април пенсиите ще бъдат повишени според предвиденото в държавния бюджет. Допълнително увеличение не би могло да се случи, повтори Костадинова.

[Вестник 24 часа](#)

✓ Поевтиня застраховката срещу фалит на България

<http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1842168>

Назначаването на служебно правителство и финансов министър понижи застраховката срещу фалит на България до 110 базисни пункта.

Това означава, че капиталовите пазари са оценили, че рисковете за неблагоприятно развитие на страната след оставката на кабинета на Бойко Борисов и уличните протести, са спаднали.

Около 20 февруари цените на застраховките срещу фалит на България, по данни на "Блумбърг" скочиха. Котировките на т.нар. CDS-и се покачиха с 12,417 до 131,667 пункта.

CDS отчетат премията по застраховката срещу неплатежоспособност на държавите като издатели на дългови книжа.

Най-ниските си равнища CDS достигнаха през януари 2013 г., когато България направи плащания по външния дълг за близо 900 млн. евро, включително главница и лихви.

Застраховките срещу фалит на държавата са важен индикатор, който мери оценката на риска, която дава всеки потенциален чужд инвеститор.

При поскъпване на CDS инвеститорите имат основание да поискат по-високи лихви при отпускане на финансиране за съответната държава. Това оскъпява и финансовия ресурс отвън, който ползват банките, за да го предоставят под формата на кредити у нас.

Междувременно вчера професор Стив Ханке определи избора на новия финансов министър Калин Христов като отличен. Основният му аргумент е, че той го познава като експерт и горещ привърженик на валутния борд. Проф. Ханке критикува и атаките срещу борда, които тръгнаха отново около оставката на бившия финансов министър Симеон Дянков. "На финансовия министър в България би му било много трудно да контролира бюджета без борд", категоричен е Ханке. Той повтори предупрежденията си, които наскоро отправи в интервю за "24 часа", че отказ от борда води до

повишаване на лихвените проценти и на дефицита, както и излизане от контрол на правителствените разходи и безработицата.

economynews.bg

✓ Текущо икономическо развитие

<http://www.economynews.bg/%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%83%D1%89%D0%BE-%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%BE-%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%B5-news42919.html>

Според предварителните данни, БВП през четвъртото тримесечие се повиши с 0.5% спрямо съответния период на предходната година, а за цялата 2012 г. ръстът на икономиката възлезе на 0.8%. Това показва анализ за февруари 2013 на Министерство на финансите.

Растежът, който подобно на предходните тримесечия се дължеше на вътрешното търсене, се забави в края на годината. Крайното потребление се повиши с 1%, като разходите на домакинствата забавиха нарастването си до 1.9% при 2.4% през предходното тримесечие, поради по-слабия растеж на реалните заплати.

Индивидуалното потребление на правителството имаше значителен спад от 4.4%. Инвестициите в основен капитал нараснаха с 1.5% на годишна база за последното тримесечие, а за цялата година ръстът им бе 0.8%, като по този начин записаха положителна промяна за първи път от 2008 г. насам. Износът през четвъртото тримесечие спадна с 2.1% в резултат на по-слабото търсене от страна на основните търговски партньори на България. Регистрирано бе както понижение на износа на стоки, така и значително по-бавен растеж при този на услуги. Вносът намалю с 0.5% поради спад при вноса на услуги, а този на стоки се повиши с 3.4%, подкрепен от вътрешното търсене.

БДС нарасна с 0.6% през четвъртото тримесечие. Селското стопанство отчете ръст от 2.3%. Добавената стойност в промишлеността нарасна с 3.7%, а в търговията, транспорта и хотелиерството – с 3.8%. Други дейности от сектора на услугите с положителен принос бяха държавно управление и култура и развлечения. Останалите сектори имаха отрицателен принос, като добавената стойност в професионални дейности и научни изследвания се понижи с 10.4%. Строителството спадна с 12.6%, поради отчетеното свиване в сградното строителство. Оборътът на промишлените предприятия отчете растеж от 1.4% на годишна база през декември. За разлика от предходните месеци, когато регистрираният растеж се дължеше изцяло на благоприятното развитие при продажбите на външния пазар, в края на годината продажбите на вътрешния пазар също се върнаха към положителна територия. Несигурната външна среда продължи да оказва негативно въздействие върху оборота на външния пазар и растежът му се забави до 3.4%. Отчетеното нарастване се дължеше повече на ефект от по-ниската база през декември 2011 г., отколкото на отчетено положително развитие.

Въпреки своя малък дял в общия оборот, производството на хартия и картон и изделия от хартия и картон имаше най-висок принос към растежа. След спада през последните три месеца, през декември промишлените продажби на вътрешния пазар нараснаха с 0.5% на годишна база. Основен принос за отчетения растеж имаше положителната динамика при производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия, което се характеризираше със спад през последните три месеца. Производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета също се отличаваше със сравнително висок положителен принос към общата динамика на оборота.

Промишленото производство отчете слабо повишение от 0.1% спрямо съответния месец на предходната година, но това положително развитие отново се дължеше отчасти на базов ефект, тъй като индустриалното производство започна да спада през декември 2011 г. От друга страна, настъпването на зимния сезон доведе до стабилен положителен принос на производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия за динамиката на общия индикатор.

Оборот в промишлеността

Спадът при търговията на дребно се задълбочи до 5.8% спрямо декември 2011 г. Подобрене се наблюдаваше единствено при продажбите на дребно в неспециализирани магазини с разнообразни стоки, които нараснаха с 1.3%, докато при търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия и търговията с текстил, облекло, обувки и кожени изделия не бе отчетена промяна спрямо дванадесет месеца по-рано. Както и през предходния месец, най-голям спад от 14% имаха продажбите на битова техника, мебели и други стоки, следвани от търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника с понижение от 13.2%.

След година на разнопосочна динамика, през декември индексът на строителната продукция се сви с 18.7% спрямо същия месец на предходната година. Това се дължеше основно на променената динамика при гражданското строителство, чиято продукция се понижи с 17.7%. В същото време, спадът при сградното строителство се задълбочи до 19.5% на годишна база.

Бизнес климат

През февруари общият индикатор за бизнес климата в страната се повиши с 5.7 пр.п. спрямо януари. За пръв път от средата на 2012 г. подобрене бе наблюдавано във всички сектори на икономиката. Оценките на мениджърите за настоящата и бъдещата бизнес ситуация бяха благоприятни, както и по-оптимистични. Анкетираният имаха също и позитивни очаквания относно поръчките и търсенето през следващите месеци.

Ревизираните данни на НСИ (СНС) за развитието на заетостта в страната показаха по-голям спад на заетите от началото на 2012 г. През четвъртото тримесечие общият брой на заетите намалю с 4.9% на годишна база, което показва известно влошаване в сравнение със спадовете от между 3.8 и 4.8% от предходните тримесечия. Тези темпове на понижение бяха почти два пъти по-високи в сравнение с предварителните данни, с което намалението на заетостта средно за годината се ускори до 4.3%. Ускорено свиване на заетите се наблюдаваше в по-голямата част от икономическите дейности, въпреки че селското стопанство имаше най-голям принос. Намалението на заетостта в търгуемия сектор (индустрия без

строителство) се ускори от 3.3% през първото до 4.2% през четвъртото тримесечие, повлияно от неблагоприятната външна среда. Освобождаването на работници в строителството поддържаха двуцифрения си темп през повечето тримесечия, като общият спад на заетите в сектора възлезе на 10.4% през 2012 г.

Заетостта в сектора на услугите също се влоши. Единствено в търговия, транспорт и хотели и ресторанти намалението на заетите отбеляза известно забавяне на годишна база, въпреки че средният спад остана над 3%. Икономическите дейности като създаване и разпространение на информация, финансови и застрахователни дейности и професионални и административни дейности, които според предварителните данни отчетоха увеличение на заетостта на годишна база и подкрепиха стабилизирането на общата заетост в услугите, сега отбелязаха понижение и допринесоха за общия спад на заетите в сектора.

Наблюдаваната от началото на годината тенденция при доходите от труд се запази и през четвъртото тримесечие на 2012 г. Средната работна заплата отчете номинален растеж от 8.5%, което бе съпоставимо с този през аналогичния период на предходната година, а в реално изражение показателят нарасна с 5.5%¹. Повишението на доходите в общественния сектор се забави до 0.6%, докато прирастът на показателя в частния сектор бе съпоставим с този година по-рано, като възлезе на 10.7%. Развитието по икономически дейности по-каза, че и през четвъртото тримесечие на годината най-високи растежи бяха отчетени в сферата на услугите – търговия, хотели и ресторанти, операции с недвижими имоти, създаване и разпространение на информация и професионални дейности. Все пак, в последните две дейности се наблюдаваше значително забавяне на годишна база. В строителството, добивната и преработващата промишленост нарастването на заплатите бе значително по-ниско от средното за икономиката. Според данните от Наблюдението на предприятията, за цялата 2012 г. средната работна заплата се повиши с 11.7% и 9.1%, съответно в номинално и реално изражение. Наблюдаваното ускорение бе обусловено от значителната ревизия на данните за 2011 г., което доведе до отчитане на по-висок растеж на доходите. Последното бе най-силно изразено в преработващата промишленост, транспорт, хотели и ресторанти и операции с недвижими имоти.

Динамика на реалната заплата и производителността на труда

През четвъртото тримесечие производителността на труда се повиши с 5.5% в реално изражение, а за цялата 2012 г. нарастването на индикатора възлезе на 5.4%. Последното повлия благоприятно върху развитието на разходите за труд на единица продукция, които се понижиха с 2% през годината. Възходящата динамика на производителността на труда бе обусловена преди всичко от търгуемия сектор, търговията и операции с недвижими имоти.

Нивото на регистрираната безработица се повиши до 11.9% през януари и превиши с 0.5 пр.п. стойността си от декември миналата година, както и с 0.8 пр.п. равнището си от януари 2012 г. Броят на безработните възлезе на 391.7 хил. души и бе повлиян основно от динамиката на входящия поток безработни. Новорегистрираните в бюрата по труда нараснаха с 51.8% спрямо декември, което бе обусловено в значителна степен от освободените от работа от сектор държавно управление, следвани от търговията и преработващата промишленост. Изходящият поток безработни също се повиши спрямо предходния месец, в резултат изцяло на по-високия брой лица, намерили работа през месеца (21.9 хил. д.). Макар че първичният трудов пазар е традиционно свит в началото на годината, търсенето на труд се повиши и подкрепи по-големия брой на започналите работата там (7.3 хил. д.). Същевременно, активизирането на програмите за субсидирана заетост имаше най-голям принос за нарасналия брой на устроените на работа с помощта на трудовите посредници, които осигуриха заетост на нови 11.9 хил. д. безработни през януари.

✓ Спряна приватизация на БФБ-София

<http://www.economynews.bg/%D1%81%D0%BF%D1%80%D1%8F%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F-%D0%BD%D0%B0-%D0%B1%D1%84%D0%B1-%D1%81%D0%BE%D1%84%D0%B8%D1%8F-news42939.html>

Министерството на финансите, в качеството си на собственик на 50,0542% от капитала на "Българска Фондова Борса - София" АД, оттегля възлагането за извършване на приватизационната процедура за дружеството. Това съобщи Фондовата борса.

На 25 февруари в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол /АПСК/ е постъпило писмо с решението на Министерството на финансите. Изпълнителният съвет на АПСК е прекратил и договор с "Патриа Корпорейт Файненс" за възлагане на извършването на маркетинг на Фондовата борса и на Централния депозитар и за възлагане на изготвянето на анализи на правното състояние, информационни меморандуми и приватизационни оценки на 50,0542% от капитала на Българска Фондова Борса - София" АД и на 43,07% от капитала на "Централен Депозитар" АД - София.

✓ България лидер по е-бизнес

<http://www.economynews.bg/%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%8F-%D0%BB%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D1%80-%D0%BF%D0%BE-%D0%B5-%D0%B1%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81-news42934.html>

Всяко трето българско предприятие или над 9 000 предприятия са имали автоматично свързани бизнес-процеси със свои доставчици или клиенти. По този показател изпреварваме доста страни в ЕС, където средният процент е 23%.

Информационните и комуникационни технологии /ИКТ/ са станали вече неразделна част от функционирането на предприятията в ЕС и развитието на електронния бизнес /е-бизнес/ и електронната търговия, констатира анализ на Евростат. Според данните на европейската статистика процентът на предприятията в ЕС, които са използвали ИКТ за своя бизнес са достигнали ниво на насищане. Между 95% и 100% от предприятията в 19 страни на ЕС са превърнали ИКТ в свой основен източник за бизнес и търговия.

Най-много са използвали ИКТ за доставчици и клиенти в Хърватия - 47%, Латвия - 43%, Словакия - 40%. Най-слабо тези бизнес-отношения са развити в Унгария - 11%, Румъния и Исландия - 14% и Чехия - 15%. За България се отчита, че около 88% от предприятията или над 25 хиляди единици - са имали достъп до Интернет през 2012 г. Едва половината от българските предприятия обаче /48,8%/ са имали уебсайт или начална Интернет-страница. Процентът на предприятията в ЕС с уебсайт е средно 70%. За Финландия, Швеция, Великобритания статистиката отчита около 90% от предприятията с уебсайт. Около половината от българските предприятия са използвали електронен подпис, както и автоматизиран обмен на данни с външни ИКТ системи. В страни като Финландия и Швеция тези ИКТ процеси надхвърлят 80%. Български предприятия, които са използвали ИКТ за вътрешен обмен са били около 43% или близо 12 хиляди. За сравнение най-много електронна информация вътре в предприятието се обменя във Финландия и Швеция - /83%/, а най-нисък е този показател в Полша - 32% и Румъния - 39%.

Анализът акцентира и върху търсенето на ИТ специалисти, като почти всички страни отчитат трудности при наемането на подобен вид професионалисти. Най-много ИТ специалисти се търсят естествено в предприятия, пряко заети с информационно-комуникационните технологии /над 50%/. Делът на ИТ специалистите варира от 12% - в строителството, до 35% - в професионалните научни и технически дейности. Като цяло секторът с ИТ специалистите в ЕС възлиза на близо 5% от почти всички предприятия в ЕС с най-малко 10 наети лица. Най-много се търсят и съответно най-малко трудности при наемането на ИТ специалисти има в Ирландия, Люксембург, Австрия и Швеция.